VNS 4/2021 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Selonteossa todetaan, että sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan niitä yhteiskunnan ominaisuuksia, joiden johdosta ihmiset voivat nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja niihin rinnastettavista kansallisista ja kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta ja että sisäinen turvallisuus muodostuu näin ollen useista tekijöistä yhteiskunnassa. Selonteon mukaan turvallisuusviranomaisilla on ratkaiseva merkitys sisäisen turvallisuuden takaamisessa onnettomuuksien, häiriöiden ja rikosten sattuessa. Sosiaali- ja terveysministeriön näkökulmasta kiitämme siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän rooli on tunnistettu osana sisäistä turvallisuutta ja lähipalveluiden tuottajana.

Katsottaessa sisäisen turvallisuuden mahdollisia uhkakuvia tulevaisuudessa todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää olisi jatkossa aiheellista tarkastella laajemmin kuin nyt on tehty etupäässä ensihoitopalvelua ja sosiaalipäivystystä koskien. Ne molemmat ovat vain osa toimialan päivystysrakennetta, joka osallistuu sekä sisäisen turvallisuuden uhkien ehkäisyyn, että toteutuneiden ilmiöiden tai tapahtumien hoitamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa astui voimaan 1.3.2021 uusia säädöksiä terveydenhuoltolakiin ja sosiaalihuoltolakiin liittyen valtakunnallisesti yhtenäiseen valmiussuunnitteluun ja tilannekuvan luomiseen: https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210135 ja https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210136.

STM:n näkökulmasta on keskeistä, että moniviranomaisyhteistyö ja kriisijohtaminen perustuvat selkeisiin toimintamalleihin ja että yksityissektorin kapasiteetti on integroitu varautumiseen ja häiriötilanteiden ennakointiin mahdollisimman hyvin.

Esimerkiksi puolustusvoimien kanssa tehdään säädösten mukaisesti valmiussuunnittelua ns. viiden alueen mallilla. Samanlaista rakennetta noudatetaan jatkossa myös muissa skenaarioissa, kuten liittyen myös sisäisen turvallisuuden uhkakuviin.

Kohdassa 3.6.5. kerrotaan ensihoitopalvelusta ja sosiaalipäivystyksestä ja myöhemmin ensihoitopalvelun palveluntuottajista. Koska julkisuudessa on esiintynyt epäselvyyttä ensihoitopalvelun järjestäjästä ja tuottajista, olisi hyödyllistä vielä tarkentaa luvun alkuun, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan kuuluvat ensihoitopalvelu ja sosiaalipäivystys ovat osa tiivistä viranomaisten yhteistyöverkostoa. Samassa kappaleessa ensihoitopalvelun tuotantotapoja esitellessä voisi noudattaa lainsäädännössä ja saman selonteon kohdassa 5.6.2. kirjattua muotoilua, että ensihoitopalvelun palveluntuottajina toimivat sairaanhoitopiirit itse, pelastuslaitokset ja yksityiset palveluntuottajat.

Lasse Ilkka

Erityisasiantuntija, vs. valmiusjohtaja

Sosiaali- ja terveysministeriö

Turvallisuus ja terveys –osasto / valmiusyksikkö